

КАФЕДРА КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСТВА

Концертмейстерська практика

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»	Семестр	1,2
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Практичні заняття	34
		Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Луковська Світлана Володимирівна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, завідувачка кафедрою концертмейстерства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	ORCID 0009-0008-8367-4516
e-mail	lukovskasveta@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс дисципліни «Концертмейстерська практика» сприяє закріпленню теоретичних знань і практичних навичок, здобутих здобувачами під час занять у класі концертмейстерства. Програма розроблена відповідно до вимог навчального процесу вищої школи й визначає основні методи підготовки піаніста-концертмейстера до різних видів професійної діяльності.

Основна мета курсу — формування сучасного музиканта-професіонала високого рівня, що неможливо без ґрунтовного оволодіння навичками концертмейстерської та ансамблевої гри, опанування особливостей акомпанементу для різних інструментів, розширення виконавського репертуару тощо.

Дисципліна «Концертмейстерська практика» є невід'ємною складовою освітньої програми «Концертмейстерство» та спрямована на фахову підготовку піаністів-концертмейстерів до практичної діяльності.

Навчально-методичне завдання курсу — підготовка здобувачів-піаністів до самостійної роботи як акомпаніаторів і концертмейстерів у музичних навчальних закладах різних рівнів акредитації, театрах опери та балету, театрах музичної комедії, концертних організаціях тощо.

Основними завданнями концертмейстерської практики є:

- використання та вдосконалення навичок концертмейстерської роботи в класі та на сцені;
- засвоєння специфіки роботи у вокальних, інструментальних, диригентських класах, класі оперної підготовки;
- оволодіння методики концертмейстерської роботи з виконавцями на різних етапах підготовки навчального та концертного репертуару;
- набуття досвіду у підготовці концертних програм у стислі строки;
- удосконалення методики концертмейстерської роботи з виконавцем на різних щаблях підготовки навчального та концертного репертуару;
- удосконалення навичок читання з аркуша та транспонування;
- оволодіння достатнім за обсягом оперним та концертно-камерним репертуаром;
- цілеспрямоване вивчення спеціальної літератури з питань концертмейстерської роботи.

У наслідку проходження концертмейстерської практики здобувач повинен **знати:**

- особливості роботи концертмейстера з вокалістами, диригентами та інструменталістами;
- методику вивчення концертно-виконавського репертуару для солістів-вокалістів та інструменталістів;
- камерно-концертну й оперну літературу у достатньо широкому обсязі.

На базі досягнутих навичок здобувач повинен **вміти:**

- акомпанувати на концертній естраді;
- акомпанувати з аркуша та транспонувати;
- грати з диригентом;
- читати хорову партитуру;
- пристосовувати темброве звучання фортепіано відповідно до особливостей звучання солюючих інструментів (тембр, сила звучання, штрихи, технічні можливості тощо).

Здобувач-магістр повинен **мати уяву:**

- про індивідуальні особливості роботи викладача по спеціальності (вокаліста, інструменталіста, диригента тощо);
- про особливості роботи концертмейстера в процесі підготовки оперної вистави.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Проходження активної практики з солістами – інструменталістами

Тема 2. Самостійні репетиції з виконавцями для досягнення єдиного інтерпретаційного плану виконання

Тема 3. Виконання опанованих творів на концертній естраді

Тема 4. Проходження активної практики з солістами – вокалістами

Тема 5. Репетиції з виконавцями над єдиною інтерпретацією художньо-образного змісту творів

Тема 6. Виконання творів на концертній естраді

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, індивідуальна робота з ілюстратором, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного концертмейстерського репертуару, музикознавча та методична література представлена у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються Viber та інші платформи зв'язку.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Концертмейстерська практика» за професійним та творчим розвитком здобувачів освітнього ступеня «Магістр» є залік у 2 семестрі.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Робота над індивідуальною виконавською програмою, стилем та жанром творів	15
2.	Практична робота з ілюстратором	25
3.	Самостійна робота	15
4.	Робота над обов'язковим репертуаром	15
5.	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Здобувач демонструє у виконанні бездоганний ансамбль з солістом, творчо та вільно використовує набуті знання та навички, володіє всіма складовими частинами партитури твору на професійному рівні

Оцінка 82–89 В («Добре») – Здобувач виконує твір на високому художньому та технічному рівні, впевнено веде соліста, демонструючи здобуте диригентське відчуття партитури, але допускає незначні помилки суто технічного характеру

Оцінка 74–81 С («Добре») – Здобувач демонструє досить високий рівень здобутих знань та навичок; демонструє добру обізнаність з особливостями сольної партії; але при цьому допускає деякі розходження в ансамблі з солістом

Оцінка 64–73 D («Задовільно») - Здобувач виконує твір на досить належному технічному рівні; при цьому допускає при акомпануванні солісту значні порушення метро-ритму, агогіки, динаміки, педалізації

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – Здобувач виконує твір на досить низькому художньому та технічному рівнях; в ансамблі з солістом майже не демонструє набуті знання та навички

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – Здобувач виконує партію акомпанементу із значними помилками в нотному тексті; часто зупиняється під час виконання твору; недостатньо знає партію солістів

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – Здобувач відрізняється низьким художнім, технічним та емоційним рівнем, психічною нестабільністю, допускаються грубі помилки в нотному тексті.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних музичних фестивалях та конкурсах, концертах. Відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В.Г. «Культура мови у співі та принципи української вокальної орфоепії». Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Вип.5: Музичне виконавство, Кн.4. Київ, 2000
2. Стахевич О.Г. Питання вокальної педагогіки. Навч. Посібник. Харків – Суми 2002
3. Коцюрба Н.Є. Мистецтво концертмейстера: творчий і педагогічний аспект діяльності, Центр міжнародного наукового співробітництва, 2019.т 2 №34
4. Гнидь Б. Історія вокального виконавства К. НМАУ 1997
5. Журавльова Н. Філософсько-естетичний аспект концертмейстерської творчості, 2011
6. Колесса М. Основи техніки диригування К. Музична Україна 1981
7. Герасимова Н. Про деякі закономірності впливу тематизму на фактуру. Українське музикознавство.- Київ. – Музична Україна. – Вип.3 1968.
8. Москаленко В. Інтонація, музика, слово. Науковий вісник НМАУ. Вип.27
9. Козаченко А. Камерно-вокальна лірика в класі концертмейстерства: навч.-метод. Посібник. Київ, НМАУ, 2013
10. Луковська С., Осока О. Сонет в українській камерно-вокальній музиці. Навч.- метод. посібник. Житомир, 2020
11. Скоробогатько Н. Нотатки оперного концертмейстера К. Музична Україна 1973
12. Молчанова Т. 4 випуски «Анотированого бібліографічного вказівника літератури по питанням концертмейстерства» 1989, 1994, 1999, 2008.
13. Молчанова Т. «Вокальні твори Л.Бетховена у концертмейстерському класі» навч.-метод. розробка. Київ, 1996
14. Молчанова Т. Виховання навичку самостійної роботи в класі концертмейстерства. Навч.-метод. розробка. Київ, 1998
15. Молчанова Т. Контрольно-кваліфікаційні завдання з предмету «концертмейстерський клас». Навч.-метод. розробка. Київ. 1999
16. Молчанова Т. Енциклопедія «Піаністи-акомпаніатори, концертмейстери, артисти камерного та фортепіанного ансамблю»
17. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера у культурно-історичному контексті: історія, теорія, практика. Монографія. Львів, 2015
18. Москаленко В. Теоретичний аспект музичної інтерпретації (до проблеми аналізу). Дослідження, Київ, 1994.
19. Москаленко В. Творчий аспект музичного стилю. Київське музикознавство. Вип.1. Київ, 1998.
20. Москаленко В. Музичний твір як текст. Київське музикознавство. Вип.7. Київ. 2001.
21. Войтех Т. Світова вокальна класика українською, навч.-метод. розробка. Вип.1,2. Київ 2020, 2022
22. Гречишкіна Н. Особливості концертного виконання оперної арії. Навчальний посібник - Донецьк, 2007
23. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. К. Наукова думка 1961
24. Методичні вказівки по концертмейстерській практиці для студентів фортепіанних факультетів музичних вузів. Автор-упорядник Н.Н.Протопопова К. 1986
25. Молчанова Т. Мистецтво піаніста – концертмейстера. Львів, 2007
26. Про роботу концертмейстера у класі хорового диригування. Методичні рекомендації. Автор – упор. А.А.Мирошникова. К. РУМК, 1990
27. Концертмейстерська практика в оперному театрі. Методичні рекомендації. /Авт.упор. Скобцова Ж.Г. - К. РМКНЗМіК, 1997
28. Савари С.В. Азбука акомпанементу. Навчальний посібник. / Ред.. А.Я.Гроссов. – Донецьк 2006.
29. Б. Фільц Український класичний романс. - К., 1972